

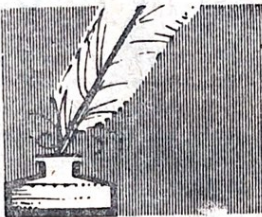
RADIKALA SVENSKA UNESCO-FÖRSLAG

Just nu pågår i Paris UNESCO:s vart annat år återkommande generalkonferens. Programställning för en tvåårsperiod och mer framåtsyftande projekt genomarbetas i programkommissionen, där en manstark svensk delegation medverkar bland de 120 staternas representanter för samarbetsviljan i "Förenta nationernas organisation för undervisning, vetenskap och kultur". I årets generalkonferens har radikala svenska förslag i så skilda ämnen som utredning om ett världsspråk, åtgärder mot befolkningsexplosionen, planläggning för masskommunikation med telesatelliter och bättre skolutbildning åt handikappade väckt stor uppmärksamhet.

Den svenska delegationens ordförande, undervisningsrådet Ragnar Lund, väckte i sitt anförande vid "remissdebatten" förslag om åtgärder för allmän befolkningskontroll genom UNESCO:s programverksamhet. I en resolution, som underskrevs bl.a. av USA, Nederländerna, Indien och en rad arabstater utom de nordiska staterna, yrkades att planeringen för framtida UNESCO-program skall ge rum för sociologiska studier i världsförmat angående sociala, kulturella och religiösa faktorer som roll för befolkningsutvecklingen samt att UNESCO skall åta sig uppdraget att förmedla information om forskningsrön och om praktiska åtgärder på familjeplaneringsområdet.

Motstånd eller tveksamhet anmälades från några katolska länder och från ryskt håll, men å andra sidan mottogs förslaget med största intresse, t.ex. bland asiatiska stater. Den amerikanska delegationen hade utrustats med en särskild expert på detta ämne. Av meningsutbytet framgick, att familjeplanering mer och mer uppfattas som en moralisk förpliktelse, eftersom alternativen endast kan bli massväld och hungersnöd eller våldsam utrotning av de miljoner, som inte kan få livsrum på jorden.

I en annan resolution har den svenska delegationen med understöd från flera håll begärt en utredning om ett internationellt hjälpspråk. Därmed fullföljes en i Sveriges riksdag aktualiserad fråga inför adekvat internationellt forum. I de förberedande sonderingarna har det visat sig att inget av de stora språken kan bli godtaget som hjälpspråk, eftersom nationella komplex tycks hindra detta. Blandspråk kan uppstå regionalt som swahili i Afrika men torde inte kunna bli världsspråk. Ett konstgjort hjälpspråk i stil med esperanto eller något bättre alternativ har många talesmän, men också motståndare. Somliga vill nöja sig med en möjlighet

nummer fyra: ett tekniskt formelspråk, som likt musikens tecken är lika för alla. Delvis har redan ett sådant språk utvecklats. Men det tillåter inte den nyansering och den breda användning, som ett hjälpspråk borde ha. Eftersom det enligt ett yttrande "om tjugofem år finns ett internationellt språk, antingen UNESCO gör något eller inte", finns det skäl att genomarbeta hela problemet. Därför möttes det svenska förslaget av många instämmanden.

Ett synnerligen uppmärksammat anförande hölls av chefen för Sveriges Radio i anslutning till programställningen för avdelningen "kommunikation". Han talade i egenskap av ordförande i ett par nyligen hållna expertkonferenser i UNESCO:s regi, där den brådskande karaktären av detta ärende starkt betonats. Det gäller att snabbt komma fram till de överenskommelser, som reglerar användningen av kommunikationssatelliter vad beträffar tekniska metoder, frekvenser och kanaler även för direkt mottagning, som väntas bli möjlig mycket snart. Därtill kommer nya frågor om upphovsmannarätt till material och rätt till skydd mot obehörig påverkan. Närmast gällde förslaget ett s.k. "pilot project", en försöksverksamhet för att utröna problemets natur samtidigt som det internationella meningsutbytet fortsätter.

I programförslaget för tvåårsperioden 1967-68 har kvinnornas rättigheter i fråga om utbildning fått stor uppmärksamhet, vilket är en följd bl.a. av de nordiska delegationernas energiska uppträdande i detta ärende vid tidigare generalkonferenser. Nu har från svenskt håll uppmärksamheten fästs på de handikappades eftersträdda läge, både i kulturländerna och i mindre utvecklade områden. Ärendet har tidigare förts fram, men inte vunnit tillbörligt beaktande. I den resolution, som nu väcktes, krävdes prioritet för omsorgen om dessa medmänniskor. De många instämmanden, som kom detta svenska initiativ till del, visar att inte bara rymdprojekt och befolkningsstrategi kan engagera världens kulturellt, utan också de av livet illa behandlade medmänniskorna.

Man kan med fog tala om radikala svenska förslag!

Esperanto från BBC

BBC har börjat med sändningar på Esperanto. För den brittiska radion, som redan använder många språk från alla världsdelar, är kompletteringen med Esperanto ett experiment, grundat på det faktum att Esperanto är omtyckt och ofta använt språk särskilt i östra Europa. Där har Budapest och Warszawa program varje dag på Esperanto. Peking sänder sex gånger i veckan, riktade sig till Europa, Sydostasien och Ostasien.

Sändningarna från BBC sker tills vidare en gång i månaden, nämligen sista torsdagen i varje månad kl. 21.15 Greenwich-tid på kortvåg 25, 31, 41 och 49 meter. De sker inom ramen av program för Östeuropa.

Doktorsavhandling på Esperanto

En ung indier har vid Amsterdams universitet skrivit sin doktorsavhandling på engelska och Esperanto. 24-åriga Asvinkumar från Allahabad i norra Indien, som har hindi som modersmål men snart också lärde sig engelska i sitt hemland, deltog i en esperantokurs vid Amsterdams universitet och fann att språket "i hög grad duger att användas som ett vetenskapens internationella språk vid sidan av respektive nationalspråk". När han skulle skriva sin matematiska avhandling, fann han det lämpligt att utveckla sina tankar på detta internationella språk. En engelsk översättning tillade han för att avhandlingen skulle bli i överensstämmelse med universitetets regler.

Doktor Asvinkumar, som härmed med glans försvarade sin avhandling och erövrade doktorsgraden, gästade nyligen Sverige. Han var bland annat föreläsare vid Svenska Esperanto-Förbundets jubileumskongress i Skövde.